

Gå til forside: Klik [HER](#)

Dadelblomme (*Diospyros virginiana* og *Diospyros kaki*), Engelsk: Persimmon

De fleste har vel i supermarkederne set en frugt, der kaldes en charon-frugt. Den importeres ofte fra Israel; men den dyrkes også længere mod nord, i f.eks. Toscana, og rent faktisk kan den også dyrkes i Danmark. Frugten (som i virkeligheden er et bær) har en størrelse kan variere fra ca. 1½ til 12 cm i diameter

Arter.

Der findes to hovedarter, som tilsammen har over 2000 sorter. Men henvisning til deres oprindelseslande kaldes hovedarterne henholdsvis amerikansk og orientalsk. Begge har været dyrket i mindst 2000 år. Ordene dadelblomme og Sharonfrugt er begge misvisende, idet navnene knytter sig dels til de små amerikanske dadelblommer eller til den israelske sharon-sort, som blot er en blandt mange sorter. Efterfølgende benyttes den amerikanske fællebetegnelse, Persimmon.

Sådan ses frugterne ofte i supermarkedet, hvor de ofte kaldes for sharon-frugter.

Dadelblomme . (*Diospyros virginiana*),
Amerikansk
Diameter: 3 – 5 cm.
Bitter og sammensnerpende som umoden.
Den mest hårdføre. Kan overleve i hårdførhedszone 5- 9 og i temperaturer ned til -30 °C.

Almindelig Kaki (*Diospyros kaki*)
Orientalsk
Diameter: 5 – 12 cm
Frugten kan spises, før den er moden.
Kan overleve i hårdførhedszone 7-11,
og i temperaturer ned til -17 °C.

Anskaffelse af plante.

For brugere har arten som regel ingen betydning – men det har smagen. Derfor er det almindeligt, at man i USA inddeler sorterne i "astringente" dvs. snerpende og "non-astringente" dvs. ikke-snerpende. De astringente bliver først spiselige, når de er helt modne, hvor de normalt ser hele tørre og indfaldne ud. De non-astringente kan derimod spises før de er helt modne, og er så meget sprøde og lækre. I USA går man i stadig højere grad over til både at dyrke og spise de non-astringente frugter. Men vil man selv dyrke sine persimmon-frugter bliver man nødt til at sætte sig ind i, hvilken af de to arter man vil anskaffe sig.

Køber man en plante, bør det ikke være højere end ca. 1 meter. Det skyldes, at den har en pælerod, som ikke bør beskadiges, og som bliver for lang, når træet bliver større.

Pasning

Persimmontræer er løvfældende og kan for de amerikanske sorters vedkommen blive 10 meter høje; men de kan holdes nede med beskæring. De orientalske bliver sjældent mere end 4-5 meter og når den blivende højde på 10 – 12 år. Træerne er sunde og resistente over for sygdomme og insekter. Bladene er lidt læderagtige, bliver 5 – 15 cm og får en smuk orange eller rød farve om efteråret, inden de falder af.

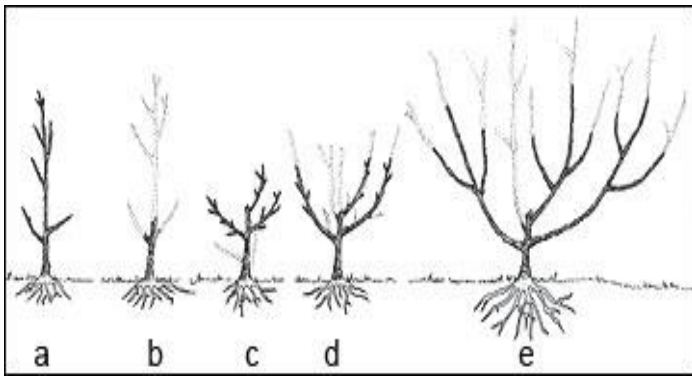
Begge arter gror bedst i fuld sol og en vel drænet let sur jord, hvor der er læ. De første år bør man vande jævnlige, da træerne bruger lang tid på at udvikle deres rodnet. Unge træer bør gødes med 10-10-10 gødning i februar, maj og juli. Det vil sandsynligvis give anledning til, at træet smider sine frugter; men på dette tidspunkt i træets liv er vækst af større betydning. Det tredje år skiftes til en 5-10-15 gødning, som gives en gang i februar. Først et par efter plantningen begynder træet at gro for alvor, og man skal forvente 3 – 5 år, inden den begynder at bære frugt. Gror træet ca. 30 cm pr. år, har det tilstrækkelig gødning at leve af. Får det for meget gødning, smider det frugterne før tid.

Bestøvning.

Blomstringen sker i slutningen af maj. Normalt er Persimmontræerne enten han eller huntræer (tvebo). Men selv om huntræerne ikke behøver bestøvning, udvikler en bestøvet frugt sig bedre end den ubestøvede, og den falder heller ikke så nemt ned fra træet. Men et orientalsk og et amerikansk Persimmontræ kan ikke bestøve hinanden.

Beskæring.

1. Beskæringen må kun udføres i januar, mens træet sover.
2. Grene, som sidder i skyggen, giver ingen frugter. Derfor har beskæringen til formål at lave et bredt træ, som er åbent i midten (nærmest som et vinglas), så der kommer lys og luft til blade og frugter. Endvidere skal beskæringen for det amerikanske sorters vedkommende begrænse højden på de ellers meget høje træer. Vigtigst er beskæringen på unge træer, som endnu ikke bærer frugt. Ved beskæringen må der ikke efterlades stubbe, da de kun fremmer ny vækst. Hvis den afskårne gren er større end 20 mm, bør der benyttes en vandbaseret maling, som indeholder et svampedræbende middel.
3. Umiddelbart efter plantningen skal træet skæres tilbage til maksimalt 90 cm. For at fremme den vandrette vækst skal der med en skarp kniv laves et snit ca. 5 mm over hver knop.
4. Lodrette grene forøger træets højde og giver kun lidt frugt, men det gør de vandrette grene. Fastgør derfor med en snor de lodrette grene, så de danner en vinkel på 45 grader.
5. Fjerne det yderste af alle sidegrenene, så der kun er to knopper tilbage. Ca. 5 mm over de største knopper laves et snit.
6. Skær hver vinter 20 – 30 % af alle vandrette grene. Snittet skal ligge ca. 5 mm over en knop.
7. Den årlige beskæring skal bevare den åbne vækstform. Fjern også alle krydsende og tætsiddende grene. Frugterne kommer til at sidde på årsskuddene, som gerne skal være korte og kraftige.. Skær derfor alle tynde grene af, så årsskuddene ikke kommer til at sidde på dem. Gå ud fra, at der højest må være to frugter pr. skud. Fjern derfor de mindste.
8. Fjerne hvert år alle rods kud samt syge og beskadigede grene.

Beskæringens princip.
Billedet til højre viser resultatet.

Høst.

Afhængig af sorten høstes fra september til december. Selv om de orientalske frugter er modne, bliver de hængende på træet og skal derfor plukkes ned. Derimod falder de amerikanske frugter selv ned, når de er modne. Forinden har fuglene dog ofte fået smag på frugterne. Og selv om de endnu ikke er helt modne, bør de plukkes, når de begynder at vække fuglenes interesse. Efterfølgende lægges frugterne i en lukket beholder (plastpose/trækasse/plastkasse eller tilsvarende) sammen med en banan i 7 – 10 dage. Så modner frugten på grund af den ethylen gas, som bananen afgiver.

En moden frugt fra den amerikanske sort Meader. Frugten er modnet på træet og har nu en sød og lækker smag.

Sorter.

Sort	USDA Zone	Min. temp.	Modner	Træets højde	Frugtens størrelse	Snerpende	Diverse oplysninger
Amerikanske sorter:							
Great Wall	6	-17	Først i okt.		Lille/flad	Ja	Kræver hantræ
Garretson	?	-31	Først i okt.	4-9 m	Lille/rund	Ja	Kræver hantræ
Meader	4	-34	Sept.	6-9 m	Middel/rund	Ja	Selvbestøvende
Orientalsk sort:							
IchikiKeiJiro	6	-17	Sidst okt.	2½-3 m	Stor/flad	Nej	Selvbestøvende
Hybrid sort (Diospyros kaki med Diospyros virginiana):							
Rosseyanka Nikitas gift	5	-26	Sidst okt.	3-6 m	6 cm	Ja	Selvbestøvende

Ved intensive søgning kan man blandt de ca. 2000 sorter finde nogle, som kan overleve i lave USDA-zoner, og som kan tåle lave temperaturer. Når frugterne er modne, har de alle en lækker smag, og de har alle en smuk gul, orange eller gyldent skind. I skema på den foregående side er vist nogle bud på, hvad der kunne være gode planter i Danmark. Alle træer kræver dog en solrig varm vokseplads i læ for at kunne give modne lækre frugter. Har man mod på det, kan Ichi Ki Kei Jiro og andre tilsvarende mere udprægede dværgplanter f.eks. "Hokkaido" dyrkes i drivhus eller som baljeplante. Selv om man ikke får frugter, har træerne et meget eksotisk udseende og vil pryde enhver frodig have.

Formering.

Frøformering kan lade sig gøre, men man skal gøre sig klart, at man ikke ved, hvad resultatet bliver. Man kan være heldig at få en helt ny og god sort; men der er størst sandsynlighed for, at sorten ikke er så god som moderplante. Men lykkes frøformeringen, får man i det mindste et smukt træ.

1. Der er ikke gode resultater med at så frø, som er gemt. Man sikrer sig bedst ved i begyndelsen af november at købe en helt moden persimmon frugt med frø og benytte disse frø.
2. Skær frugten op og tag frøene ud. Rens straks frøene i vand, fordi de ellers kan blive ødelagt af svampe. Tør frøene på papirserviet i ca. 48 timer.
3. Persimmonfrø kræver en stratificeringsperiode på 2 måneder, hvor temperaturen skal holdes på mellem 3 og 6 °C. Den bedste måde er at lægge frøene ned i en plastpose med et par håndfulde fugtig så- og priklej jord.
4. Når stratificeringsperioden er overstået, lægges frøene i blød i lunkent vand i 2 dage.
5. Nu fyldes fugtig (ikke våd) så- og priklej jord i mælkekartoner, som skal være så høje som muligt (gerne 2 liters kartoner). Den store højde skyldes, at planten senere udvikler en lang pælerod, som ikke bør ødelægges). Tryk jorden let til og læg et frø i hver karton. Fyld lidt fugtig jord oven på frøet, så det får en tykkelse der stort set er lig med frøets diameter.
6. Anbring mælke kartonerne i en gennemsigtig plastkasse, læg låg på kassen og sæt dem til spiring ved en temperatur på ca. 23 °C. Hold jorden fugtig (ikke våd).
7. Hvis frøene er spiredygtige, vil de første spirer dukke op i løbet af ca. 4 uger. Stil kassen lyst; men da der på dette tidspunkt ikke er tilstrækkelig lyst, benyttes tilskudslys i ca. 5 timer hver dag.

Frø fra en persimmonfrugt. De har hver en længde på ca. 1½ cm.

I mangel af høje mælkekartoner, blev frøene sået i almindelige kartoner. Det bevirkede, at der her ikke var plads til den lange rod. Uden at beskadige rodspidsen skæres bunden derfor af mælkekartonerne, som flyttes over i høje urtepotter.

8. Planterne sættes på en varm og solrig plads (f.eks. i et drivhus). Ved lave nattemperaturer tages planterne ind.
9. Planterne skal stå varmt og solrigt i hele den første vækstsæson. Sørg for, at jorden konstant er fugtig, idet planterne dør, hvis de får det for tørt.
10. Sørg for en vinteropbevaring (et plantehotel vil nok være at foretrække).
11. Om foråret kan planterne udplantes på blivestedet, som bør være dybmuldet, veldrænet, varmt og solrigt. Planten tåler dårlig omplantning, så et blivested er et blivested.
12. De efterfølgende par vintre kan være kritisk, idet frosten kan ødelægge de små planter, som derfor skal beskyttes med halmmåtter, eller en "hytte" af fiberdug, der evt. kan fyldes op med halm

I den sandede jord graves et stort og dybt hul, som fyldes med en kompost, spagnum og muldjord. Herved bliver der plads til den lange pælerod, og jorden kan holdes fugtig i lang tid.

Efter plantningen dækkes jorden med ca. 15 cm kværnede fyrretræskogler, som skal hindre fordampning, spærre for ukrudt og forhindre at jorden fryser om vinteren. Der er sat hegn op hegn om, så vi forhindrer, at dyr gnaver i planten

Vinteren nærmer sig, så træet beskyttes med fiberdug, som gøres fast til hegnet. Herved kommer træet til at stå i læ, hvilket svarer til, at klimazonen stiger fra måske 7 til 8. Endvidere fyldes halm ned bag nettet, så vinterens frost reduceres

Stiklingeformering er en meget anvendt metode til fremstilling af nye persimmon træer.

1. Vand det udsøgte persimmontræ et par dage, før der skal skæres stiklinger. Tages stiklingerne fra et træ, som ikke indeholder tilstrækkelig fugt, har stiklingerne vanskeligt ved at slå rod.
2. Med ren skarp kiv eller saks skæres før den første frost om efteråret det ønskede antal et-årige faste halvmodne eller modne skud, sideskud eller rods kud med en længde på 12 – 15 cm. Der bør ikke anvendes urteagtige skud, fordi de tørrer hurtigt ud og har vanskeligt ved at danne rødder.
3. Fyld en høj mælkekarton (gerne 2-liters) med fugtig så- og plantejord (evt. tilsat vermiculit eller perlit). Tryk jorden let sammen og lav et hul til stiklingen.
4. I den ende af stiklingen, der skal i jorden, skæres et 3 – 4 cm langt snit på hver side af stiklingen. Herved forøges stiklingens evne til at absorbere vand og til at danne rødder.
5. Sæt straks herefter stiklingen ned i hullet i jorden og tryk let til, så der er god kontakt mellem stiklingen og jorden.
6. Anbring efterfølgende alle mælkekartonerne i en gennemsigtig plastkasse og læg låg på for at holde luftfugtigheden høj og reducere fordampningen.
7. Plastkassen anbringes et lyst sted, og temperaturen i kassen skal være ca. 20°C.
8. Stiklingerne/planterne har brug for ca. 12 timers lys hver dag, og da der på dette tidspunkt af året er meget lidt dagslys, skal der tilføres supplerende tilskudslys i den resterende tid.

9. Når stiklingerne har dannet rødder, og der ikke længere er frost uden døre, begynder hærdeningen af de unge planter. De stilles først skyggen i flere timer hver dag, og efterhånden flyttes de ud i sollyset - hver dag i stadig længere tid. Efterhånden er de så hærdede, at de kan stå i solen hele dage.
10. Når mælkekartonen ikke synes stor nok, er tidspunktet kommet, hvor planten skal over i en større potte, som skal være høj på grund af den lange pælerod.. Efterfølgende passes planten med vand og gødning.
11. Senere er der behov for en endnu større potte, hvori træet kan overvintre inde i drivhuset. Næste år plantes træet ud på blivestedet.

Luftaflægning. Der ingen erfaringer med luftaflægning.

Podning. Der kan anvendes flere podemetoder, hvoraf kopulation er den mest almindelige..

<http://www.westergaards.dk/dadelblomme>

<http://www.treesofjoy.com/content/persimmon-varieties>

<http://forums.gardenweb.com/discussions/1496281/first-ripe-persimmon-of-the-season>

<http://www.houzz.com/ideabooks/17749363/list/how-to-grow-your-own-persimmons>

<http://www.vegetablegardener.com/item/4506/growing-persimmons>

Orientalisk Persimmon.